

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ

Формування державного бюджету будь якої країни напряму залежить від податкових надходжень, своєчасність і повнота сплати яких є запорукою фінансової стабільності в державі. Збільшення податкового боргу в багатьох країнах світу створює актуальне питання розробки підходів регулювання податкової заборгованості. При виборі завдань та цілей, які пов'язані із зменшенням податкових зобов'язань уряди країн змушені приймати стратегічні рішення.

Заборгованість зі сплати податків та зборів в Україні стала постійним атрибутом державних фінансів. Збільшення податкового боргу загальмовує процес економічного розвитку країни та процес фінансової стабілізації. Ухилення або уникнення сплати податків та зборів нарощує дефіцит бюджетних надходжень, що ставить під загрозу якісне виконання функцій органами державної влади та місцевого самоврядування.

На сьогодні актуальним питанням для податкової сфери є створення ефективного механізму стягнення податкового боргу. Головним завданням ДФС України, на протязі багатьох років, є зменшення і оптимізація податкової заборгованості, проте ефективність таких заходів все ще залишається на доволі низькому рівні.

Процес євроінтеграції України потребує вдосконалення податкової системи і підвищення ефективності державного управління у сфері податкових відносин опираючись на досвід розвитку оподаткування європейських країн. Зарубіжний досвід управління податковим боргом є корисним для України та в перспективі може бути адаптований з урахуванням національних особливостей, до вітчизняних умов та застосовуватися у практичній діяльності органів фіскальної служби [3]. Українським податківцям важко виокремити єдиний дієвий варіант процедури стягнення податкового боргу в законодавчих актах інших країн, застосування якого у практичній діяльності дало б змогу мінімізувати податковий борг країни.

Розглянемо цікавий приклад державного управління податковим боргом у Швеції, де 80 % платників податків належать до категорії добросовісних платників податків. Фіскальними органами активно застосовуються запобіжно-попереджувальні процедури виникнення податкового боргу за рахунок застосування механізму розстрочення чи відстрочення як податкових зобов'язань так і податкової заборгованості [1]. А до боржників, які не сплачують податки до державного бюджету застосовуються заходи щодо їх стягнення за допомогою судового процесу.

Розглядаючи питання державного управління податковим боргом у Франції, де майже 98% платників податків добровільно здійснюють платежі до

бюджету країни, слід зазначити, що високий рівень громадської свідомості, усвідомлення неминучості відповідальності, значні розміри санкцій як виховний момент, партнерство і взаємодія між платниками податків та органами служби державних фінансів пояснює такий високий показник добровільної сплати податків.

Французькі фіскальні органи поділилися із Україною досвідом, який пов'язаний із стягненням податкових боргів, а також із примусовим стягненням податкових боргів, які допомагають комплексно боротися з несплатою податків і забезпечують фінансову стабільність країни. Українське законодавство має аналоги державного управління податковим боргом у Франції, зокрема формування та направлення боржнику податкової вимоги, застосування податкової застави, реалізації заставного майна, списання безнадійного податкового боргу, застосування процедур розстрочки чи відстрочки податкового боргу тощо [2].

Аналіз європейського досвіду використання механізму державного управління податковим боргом доводить, що кожна країна має свою систему управління. У подальшому доцільно розширити коло досліджуваних країн для вивчення кращого європейського досвіду державного управління податковим боргом.

Опираючись на дослідження зарубіжної практики врегулювання податкової заборгованості, можна виділити наступні напрямки удосконалення механізму регулювання державного боргу:

- створення агентства з управління державним боргом, що підзвітне міністерству фінансів та зорієнтоване на управління ризиками боргової діяльності;

- розробка та впровадження середньострокової програми регулювання державного боргу як елемента будови ефективної системи планування державної заборгованості.

Література:

1. Дюрядін В. П. Система сплати податків у Швеції / В. П. Дюрядін // Реформування системи сплати податків та зборів з урахуванням міжнародного досвіду : зб. наук. пр. за матер. наук.-практ. круглого столу, 5 жовтня 2012 р. – К. : Алерта, 2012. – С. 52–57
2. Процедури стягнення податкового боргу у Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua>
3. Тарасенко В. Обмін досвідом з питання стягнення податкових боргів / В. Тарасенко, Я. Мороз // Вісник податкової служби України. – 2013. – №29. – С. 38–43.
4. Яренко Г. Структура та організація роботи податкових органів у зарубіжних країнах / Г. Яренко // Вісник КНТЕУ. – 2009. – №2. – С. 114–126.